

Miként segítheti

A MEZŐGAZDASÁGI TERMELŐK ÉLETÉT

a magyar és az uniós versenyjog

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

MIKÉNT SEGÍTHETI A MEZŐGAZDASÁGI TERMELŐK ÉLETÉT A MAGYAR ÉS AZ UNIÓS VERSENYJOG

Amiben segíthet a versenyjog

A magyar és uniós versenyjog főként azzal támogatja a magyar agrártermelőket, hogy **segíti megőrizni az olyan versenyre épülő „piaci játékeret”**, ahol korlátozás nélkül terjeszkedhetnek. E piacon a magyar mezőgazdaság szereplői a más tagállamban működő versenytársaikkal egyenlő versenyjogi feltételek mellett vehetnek részt a versenyben. A versenyszabályok kikényszerítése megóvja a termelőket, ugyanis biztosítja, hogy termékeik újabb vevőkhöz történő eljuttatását mások tiltott versenykorlátozó tevékenysége ne akadályozhassa.

Amiben nem segíthet a versenyjog

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) feladata annak elősegítése, hogy a piacok jól, vagyis versenybarát módon és a fogyasztók hasznára működjenek. Vannak azonban olyan területek (ilyen a mezőgazdaság is), ahol az egyes esetek mérlegelésénél nem elegendő csupán a versenyhez fűződő közérdeket, és az abból fakadó fogyasztói jóléti nyereséget nézni. Sajátos szempontokat is figyelembe kell venni: a termelés ciklikusságát, a külső tényezőkből (különösen az időjárásból) fakadó kockázatokat, az egyes piaci szereplők egymáshoz viszonyított piaci helyzetét és ebből kifolyólag alkuerejük különbségét. E piacokon tekintettel kell lenni az egyes szereplők (mezőgazdasági termelők, beszállítók) megélhetésére, üzleti érdekeire is.

Az államok e megfontolások miatt az agrárium területén beavatkozásokkal – támogatások, intervenciók, kvóták, adókedvezmények, jogi többletvédelem stb. – élnek. A beavatkozások – különösen, ha eltérő módon érintenek különféle termékeket, termelőket – torzulásokat okozhatnak a versenyben. Az európai közös agrárpolitika egyik célja, hogy ezeket fokozatosan mérsékelje. A később csatlakozó országok termelőinek azonban még együtt kell élniük az ezekből a torzulásokból, illetve az adott tagállam saját kisebb támogatási erejéből eredő hátrányokkal. A vállalkozások gyengeségének további forrása lehet a tőkeerőkülönbség, vagy ismerethiány is. Emellett többletköltségeket okozhat az adott állam szabályozási és intézményrendszerének (adók, közigazgatási költségek stb.) eltérése a más államok termelőit érintő terhektől. **A helyzeti hátrányokból, vagy az állami beavatkozásokból, teherkülönbségekből fakadó eltéréseket, piactorzításokat a versenypolitika nem képes kezelni, azok kívül esnek a versenyjog hatályán, a versenyhatóságok hatáskörén.**

Ugyancsak **nem kezelhetők versenyjogi eszközökkel a mezőgazdasági ágazatban fennálló strukturális természetű problémák** (kis üzemméretetek, alacsonyabb koncentrációs szint a vertikum egyéb szintjeihez képest, integrációs formák hiánya), amelyek megoldása elsősorban a piaci szereplők aktivitását igényli. **A vállalkozások számára ugyanak-**

kor a versenyjog nem jelent akadályt az ilyen jellegű strukturális gondok megoldása terén. A hazai és uniós versenyszabályok lehetővé teszik a termelők számára, hogy – akár termelői, akár más típusú szerveződések keretében – együttműködjenek, összehangolják piaci tevékenységeiket egymással, amely révén hatékonyabbá, versenyképesebbé válhatnak, s akár alkuerejük is nőhet üzleti partnereikkel szemben.

A versenyjog által biztosított mozgástér keretei

A fentiekben túl igen tág mozgástere van a piaci szereplőknek arra, hogy magatartásukat a versenyjogi szabályoknak megfelelően folytassák.

A **vállalatcsoport** például versenyjogi szempontból egészében egy piaci szereplőnek minősül, így nem versenykorlátozó a vállalatcsoporton belüli magatartás összehangolása akkor sem, ha az áröngzítést, vagy piacfelosztást okoz. A vállalatcsoportok kialakítása a hazai vagy az uniós versenyjogi fúziós ellenőrzés hatálya alá tartozik, de csak akkor, ha a vállalatcsoport egészének árbevétele meghaladja a törvényben meghatározott határértékeket. A versenyhatóságok csak akkor tilthatják meg a fúziót, ha az a verseny érdemi csökkenését okozhatja az érintett piacokon.

A kis piaci részesedésű vállalatok közötti **versenykorlátozó feltételeket tartalmazó megállapodások**, a magatartás összehangolása megengedett, ha nem valósít meg áröngzítő-, vagy piacfelosztó kartellt. A versenyszabályozás a versenykorlátozó megállapodásokat, a magatartás összehangolását a nagyobb vállalkozások számára is megengedi bizonyos feltételek mellett, ha az a köz szempontjából előnyös. Az úgynevezett csoportmentesítési rendeletek körülírják azokat a szerződési feltételeket, amelyek teljesülése esetén az adott versenykorlátozó megállapodás automatikus mentesülést élvez. A másik lehetőség, hogy a versenyfelügyeleti eljárásban a mentesítést kérő felek igazolják: megállapodásuk hozzájárul a termelés vagy a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez, az abból származó előnyök méltányos része a fogyasztókhoz jut, a gazdasági verseny velejáró korlátozása nem haladja meg a célok eléréséhez szükséges mértéket, valamint nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását.

A versenyjog tiltja a **gazdasági erőfölénnyel való visszaélést**. A versenytörvény alapján az van gazdasági erőfölényben az érintett piacon, aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak, vevőinek és más üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására. A versenytörvény ugyanakkor csak az erőfölénnyel való visszaélést tiltja. Ennek megfelelően ahhoz, hogy adott vállalkozás megsértse az erőfölénnyel való visszaélés versenytörvényben meghatározott tilalmát, meg kell valósítania a fenti tényállás mindkét elemét, vagyis gazdasági erőfölénnyel kell rendelkeznie az érintett piacon és ezzel egyidejűleg visszaélésszerű magatartást kell tanúsítania. Önmagában tehát **versenyjogi értelemben a vállalat nem tekinthető erőfölényes helyzetűnek csupán azért, mert akár eladói, akár vevői mivoltában nagyobb az alkuereje üzleti partnerénél.**

A KÖVETKEZŐKBEN A LEGGYAKRABBAN FELMERÜLŐ KÉRDÉSEKRE ADUNK VÁLASZOKAT

Kérdések és válaszok

1. Hogyan segítheti a magyar és az EU-s versenyjog a mezőgazdasági termelőket a jelenlegi nehéz piaci helyzetben?

A hazai és uniós versenyjog kétféleképpen segítheti a mezőgazdasági termelők boldogulását:

- egyrészt azzal, hogy **megvédi őket** – akár a hazai, akár az EU-s piacokon tevékenykedő – **versenytársaik, vagy potenciális üzlettársaik versenyellenes magatartásainak káros hatásaitól,**
- másrészt azzal, hogy olyan **iránymutatásokat nyújt számukra,** amelyek révén **el tudják dönteni, hogy melyek azok az együttműködési megoldások, amelyek hasznosak számukra** – mert növelni tudják a hatékonyságukat, méretgazdaságosságukat vagy alkuerejüket –, **de még biztosan nem ütköznek versenyjogba.**

2. Miként sértheti a versenyellenes magatartás a mezőgazdasági termelők piaci érdekeit?

Sok olyan helyzet adódhat, ahol a **potenciális üzleti partnerek versenyellenes magatartása** miatt sérülhetnek a mezőgazdasági termelők érdekei.

Ilyen lehet, ha a **termékpálya eltérő szintjein lévő vállalatok** (legyenek azok például a mezőgazdasági gépgyártók, növényvédőszer-, műtrágya- és vetőmaggyártók, feldolgozók és/vagy kiskereskedők) **előre meghatározzák** például

- a **mezőgazdasági termeléshez nélkülözhetetlen alapanyagok eladási árait,** vagy
- a **mezőgazdasági termékért fizetendő felvásárlási árakat** (például minimál értékesítési, vagy maximált beszerzési ár meghatározásával), vagy
- az **egyéb beszerzési és értékesítési feltételeket** (például kijelölik, hogy ki, kinek, mennyiért, mennyit adhat el, vagy ki, kitől, mennyiért és mennyit fog felvásárolni, stb.).

Ezekben az esetekben az érintett termelő piaci lehetőségei teljesen leszűkülnek egyes beszerzési vagy értékesítési viszonylatokban és kérheti a versenytörvényre és/vagy a közösségi versenyjogra történő hivatkozással versenyjogi sérelmei orvoslását a magyar, vagy a közösségi versenyhatóságtól, illetve a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságtól.

3. *Tilalmazza-e az uniós versenyjog a termelői kooperációk minden formáját?*

Egyértelműen nem.

Nem esik az uniós versenyszabályok hatálya alá a megállapodás akkor, ha

- (1) **a 40 millió eurót nem haladja meg az érintett vállalkozásoknak a megállapodás által lefedett termékekre vonatkozó összesített éves közösségi forgalma, valamint**
- (2) **az 5%-ot nem haladja meg a felek összesített piaci részesedése a megállapodás által érintett bármelyik érintett piacon.**

A fenti esetekben a vállalatok megállapodása nem képes érzékelhetően befolyásolni a tagállamok közötti kereskedelmet.

Az utóbbi két esetben a megállapodás még sértheti a magyar versenyjogot, ezért arra külön figyelni kell.

Biztosan nem fog az uniós versenyszabályokba ütközni az a megállapodás, amely

- (1) a nemzeti piaci rendtartás alapján megengedett, és
- (2) a Közös Agrárpolitika (KAP) mind az öt célkitűzésének (az Európai Unió működéséről szóló szerződés 39. cikke) eléréséhez szükséges, és
- (3) a termelők, illetve termelői szervezetek között kötött megállapodásról van szó.
- (4) További feltétel azonban, hogy **nem szabad kikötni azonos (beszerzési vagy eladási) árak alkalmazását és nem lehet kizárni a versenyt.**

Ugyancsak nem fog az uniós versenyszabályokba ütközni a megállapodás, ha **csekély jelentőségű, vagyis**

- (1) ha **a versenytársak között létrejövő megállapodásban részes felek együttes piaci részesedése nem haladja meg a 10%-ot a megállapodás által érintett piacok egyikén sem, vagy**
- (2) ha **a nem versenytársak között létrejövő megállapodásban részes felek egyedi piaci részesedése nem haladja meg a 15%-ot a megállapodás által érintett bármely érintett piacon.**

Ez az általános kivételt jelentő szabály azonban nem vonatkozik az olyan megállapodásokra, amelyeknek a célja egyértelműen a verseny korlátozása (például az árak rögzítése, a kibocsátás vagy értékesítés korlátozása, esetleg a piacok vagy a vevők elosztása révén).

Az uniós versenyszabályokba ütközik, de a tilalom alól **mentesül a megállapodás**, ha az eset összes körülményeit mérlegelve az Európai Bizottság az ügy kapcsán azt állapítja meg, hogy az hozzájárul az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához, ugyanakkor lehetővé teszi a fogyasztók méltányos részesedését a belőle eredő előnyből anélkül, hogy

- a) az érintett vállalkozásokra olyan korlátozásokat róna, amelyek e célok eléréséhez nem nélkülözhetetlenek; és
- b) lehetővé tenné ezeknek a vállalkozásoknak, hogy a kérdéses áruk jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt.

4. Tilalmazza-e a magyar versenyjog a termelői együttműködések minden egyes formáját?

Nem.

Több eset is lehetséges, amikor biztosan nem fog a hazai versenytörvénybe ütközni a megállapodás:

1. **Ha kívül esik a versenyjog hatályán** – ebből következően versenyjog által nem tiltott – vagy pedig, ha a megállapodás **jogszabályon vagy egyéb állami aktuson alapul.**
2. Ha az adott magatartást az illetékes **miniszter által saját hatáskörében kibocsátott jogi aktus írja elő** oly módon, hogy annak alakításába a termelőknek nincsen érdemi beleszólásuk.
3. **Ha csekély jelentőségű,** vagyis a megállapodást kötő feleknek és az azoktól nem független vállalkozásoknak (együtt vállalatcsoport) **az együttes részesedése az érintett piacon a 10%-ot nem haladja meg.** Ezek a megállapodások azonban még ekkor sem irányulhatnak a vételi vagy az eladási árak meghatározására, valamint a piac versenytársak által történő felosztására.
4. Ha **mentesül a versenyt korlátozó megállapodás törvényi tilalma alól, amihez az szükséges, hogy a megállapodás kapcsán teljesüljön a következő négy feltétel mindegyike:**
  - a) **hozzájárul a termelés vagy a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez** (például gyorsabb, a keresletet jobban követő, szélesebb területet lefedő terményelosztás révén) **vagy a műszaki, illetve a gazdasági fejlődés előmozdításához, a környezetvédelmi helyzet** (például a környezetre kevésbé ártalmas műtrágyák beszerzése révén) **vagy a versenyképesség javulásához; és**
  - b) **a megállapodásból származó előnyök méltányos része eljut a fogyasztóhoz, illetve az üzletfélhez** (például annak eredményeképpen jobb minőségű árut

vagy szélesebb termékpalettát kapnak, amely a rés piacokat – ilyenek például a különleges minőségű vagy ökológiai termékekből származó termékek – is lefedti); és

- c) a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg; és
  - d) nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását.
5. Ha valamely csoportmentességi rendelet hatálya alá esik (akár horizontális jellegű szakosítási vagy kutatás-fejlesztési; akár vertikális típusú megállapodás), azaz megfelel a vonatkozó „csoportmentességi rendeletben” foglaltaknak. Például egy vertikális megállapodás akkor tesz eleget az ilyen jellegű megállapodásokra vonatkozó csoportmentességi rendeletnek, ha kicsi (30% alatti) a megállapodásban résztvevők piaci részesedése, ugyanakkor
- a) a megállapodás öt évet meg nem haladó időtartamra vonatkozik; és
  - b) nem korlátozza a vevő lehetőségeit az általa alkalmazott eladási ár meghatározásában;
  - c) nem határozza meg, hogy a vevő milyen területen, illetve milyen vevőkör számára értékesítheti a megállapodás szerinti árukat vagy szolgáltatásokat.

Valószínűsíthetően nem fognak a hazai versenyszabályokba ütközni a termék megkülönböztetést elősegítő rendszereket létrehozó, az oktatás és képzés közös megszervezésének, vagy a minőségbiztosítás területén megvalósuló szabványosítást előíró megállapodások sem.

5. Mi az, amit az unió tagállamainak egyik mezőgazdasági termelője sem tehet meg a versenyjog keretei között?

- Nem állapodhat meg más termelőkkel terményeik eladási áraitól, az alkalmazott kedvezmények mértékéről, stb. még akkor sem, ha viszonylag alacsony (1-5 % körüli) a termelő piaci részesedése (árkartell tilalom).
- Egyik tagállam nagy piaci részesedésű mezőgazdasági termelője, termelői szövetsége sem állapodhat meg más mezőgazdasági termelőkkel abban, hogy tagállamból nem hozzák be a termelésükhöz szükséges alapanyagot, valamint nem köthetnek a feldolgozókkal és a nagykereskedelmi láncokkal, azok szövetségeivel sem olyan megállapodást, hogy azok csak tőlük származó, a saját országukban megtermelt árut dolgozhatnak fel, árulhatnak (piacfelosztási kartell tilalom).

- Ha erőfölényben lévő termelőről van szó, akkor az esetleges visszaélést tükröző magatartása (ilyenek – többek között – a tisztességtelen vételi vagy eladási árak megállapítása; az indokolatlan előny kikötése; az indokolatlan elzárkózás az üzleti kapcsolatoktól; az üzletfelek indokolatlan megkülönböztetése; a kizorító, illetve kizsákmányoló típusú árazási stratégiák alkalmazása, stb.) **semmilyen esetben sem mentesülhet arra tekintettel, hogy mezőgazdasági termék értékesítéséről van szó.** (Ennek valószínűsége azonban csekély, tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági termelésre a versenyhelyzet jellemző, hiszen a természeti és technikai adottságok miatt általában nem nehéz ráállni egy termék előállítására.)

6. *Mi az, amit a Magyarországon tevékenykedő mezőgazdasági termelő minden további nélkül megtehet a versenyjog keretei között?*

- Annak **nincs versenyjogi akadály**a, hogy a termelők a termék csomagolásán **tájékoztatást** (pl. címke) tegyen vagy tetessen közzé arról, hogy az előállításra Magyarországon, vagy annak bizonyos tájegységén került sor.
- **Nincs érdemi versenyjogi akadály** annak sem, hogy termelők vagy azok bizonyos csoportjai kifejezetten **a magyar termékek árusítására szolgáló piacokat, üzleteket, vendéglátó egységeket, hálózatokat hozzanak létre**, melyek – e megkülönböztető jellegükből fakadóan – nem árulnak más országból, esetleg más tájegységről származó terméket.

7. *Milyen keretek között szövetkezhet a mezőgazdasági termelő más mezőgazdasági termelőkkel a versenyjog keretei között?*

Minden egyes termelő – legyen az kis-, közepes- vagy nagyméretű – **létrehozhat** más termelőkkel olyan **közös érdekérvényesítő szervezetet** (legyen ez termelési és/vagy értékesítési társulás), **amely a nevükben és érdekükben megállapodik a beszerzési** (upstream) piacon (például a vetőmagok, műtrágyák, növényvédő szerek, üzemanyagok vagy a takarmányok, stb.), **illetve az értékesítési** (downstream: feldolgozó vagy kereskedelmi) piacon lévő vállalatokkal a vételi, vagy eladási árakról és mennyiségekről.

A termelők akkor is mentesülhetnek a versenyjogi szabályok alól, ha az egymással kötött értékesítési megállapodás **csak olyan árrögzítésre vonatkozó kikötés(ek)e)t tartalmaz(nak), amely(ek) elengedhetlen(ek) a megállapodás létrejöttéhez**, mivel például:

- a nagyobb vevői csoport nem kíván sokféle termelői árral szembesülni a piacon, ezért egységes értékesítési árat kér az adott csoportosulástól és annak tagjaitól;
- ha a szövetségben résztvevő termelők megállapodnak abban, hogy **közösen dobnak a piacra egy általuk termelt, márkázott terméket**, és az üzleti stratégia sikerességéhez nélkülözhetetlen a marketingre, árakra vonatkozó stratégia egységesítése is.

A fentiekben túl bármely termelő megállapodhat más termelőkkel egy, a nevükben eljáró értékesítési ügynök megbízásáról, mely konstrukcióban minden egyes termelő a terméne tulajdonosa maradna annak értékesítéséig, ugyanakkor mindegyik termelő külön-külön megszabná az ügynöknek a saját – rezervációs – árát, amelyet mindenképp meg szeretne kapni a termék adott egységéért. Ez az ügynök – az összes értékesítésre rábízott termény birtokában – sokkal előnyösebb tárgyalási pozícióban van/lehet, mint az egyes termelők külön-külön. Így a lehető legjobb árat lenne képes kialakítani minden egyes vevővel külön-külön a megbízói érdekében eljárva. Ha az egyes vevővel kialakított egységes eladási ár az egyes termelők által meghatározott rezervációs ár szintje alatt lenne (ami természetesen a piaci körülmények függvényében időről-időre változhat), akkor ezek a mennyiségek nem kerülnének értékesítésre. Ha sok ilyen értékesítési ügynök van a piacon, akkor az ilyen konstrukciók valószínűsíthetően nem okoznak versenyjogi aggályokat.

8. Amennyiben a mezőgazdasági termelő Termelői Értékesítő Szervezeten (TÉSz) keresztül adja el termékeit, az minden esetben mentesül-e a versenyjog hatálya alól?

Nem, ez a magatartás nem mentesül minden esetben a versenyjog hatálya alól. A mentesülés egyedüli módja az, ha a termelői szervezetek létrehozását és elismerését erre vonatkozó magyar jogszabály, vagy uniós norma szabályozza, és azok államilag is elismert termelői szervezeteknek, termelői szervezetek társulásainak minősülnek, amelyek nem terjeszkednek túl a rájuk vonatkozó hazai és uniós jogszabály keretein.

Így például a zöldség-gyümölcs TÉSz-ek a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium erre vonatkozó rendelete alapján korlátlanul társulhatnak más TÉSz-ekkel, részletes nyilván tartást vezethetnek a megtermelt áruik értékesítéséről, valamint jogukban áll a termelői ár képzésére vonatkozóan olyan szabályzatot kialakítani, amelyből minden tagjuk számára átlátható, hogy a termelőktől átvett termék értékesítéséig milyen hozzáadott érték keletkezik és az hogyan épül be az értékesítési árba.

9. A mezőgazdasági termelő együttműködhet-e a termékpályán más szinten lévő piaci szereplőkkel, mint például feldolgozók vagy nagykereskedők?

Igen, ennek semmi akadálya nincs, amennyiben a magyar kormány erre vonatkozó jogi aktussal hivatalosan elismer egy olyan ágazatközi szövetséget amely összehozza a termelés, a kereskedelem, vagy a feldolgozás területén tevékenykedő magán-személyeket, vállalatokat és/vagy szövetségeket az adott termény piacán. (Erre sok tagállami példa van, Franciaországban ilyen a CNIEL, vagy Belgiumban a CBL.)

Az EU-ban a KAP-ra vonatkozó szabályok jelenleg is lehetővé teszik ilyen ágazatközi szervezetek létrehozását bizonyos piacokon (zöldségek és gyümölcsök, bor, olívaolaj, dohány és gyapjú), de ezen szabályok nem jogosítják fel a feleket, hogy előre meghatá-

rozzák az árakat, felosszák egymás között a piacot, vagy a magasabb eladási árak elérése érdekében korlátozzák a kibocsátásukat.

10. Mit tehet a mezőgazdasági termelő a versenyjog keretei között, ha azt szeretné, hogy az általa a kiskereskedelmi láncok rendelkezésére bocsátott mezőgazdasági áru ne kerüljön túl magas áron a polcokra?

A versenyjog a vertikum különböző szintjei közötti, a továbbeladási árakra vonatkozó ár-meghatározásokat különbözőképpen kezeli annak függvényében, hogy ezek az ár rögzítésére, az ár minimumának, vagy maximumának meghatározására vonatkoznak-e. Amennyiben az ármaximum kerül meghatározásra egy megállapodásban, azt a kiskereskedelemben jellemző esetben sokkal inkább fogyasztói előnyt jelentő szerződéses garanciának, mintsem versenykorlátozónak szokás értékelni. **Amennyiben tehát a kiskereskedelemben például a beszállítói szerződésben ármaximálásban állapodnak meg a felek – egy akció során például bizonyos minőségű termékeket adott árszint felett nem árusít a kiskereskedő – ez nem feltétlenül esik a tiltott, versenykorlátozó jogsértések körébe,** az árakra vonatkozó döntés ugyanis csak akkor korlátozhatja a versenyt, ha megakadályozza az eladót, hogy más eladóknál alacsonyabb árat érvényesítsen, illetve a vevőt, hogy más vevőknél magasabb árat kínáljon. Ezzel szemben a maximált továbbeladási ár nem zárja ki, hogy az egyes kiskereskedelmi egységek annál alacsonyabb áron értékesítve versenyezzenek egymással.

11. Ha egy termék tanács úgy képviseli a mezőgazdasági termelők érdekeit, hogy ennek keretében egységes árakat határoz meg számukra, akkor az versenytörvénybe ütközik?

Az egyes termék tanácsok, pusztán létükből fakadóan nem mentesülnek a hazai és az uniós versenyszabályok alól. Ennek oka, hogy nem jelenthető ki minden egyes intézkedésükre, hogy azok a miniszter (és ezáltal az állam) akaratának megnyilvánulásai. Így tehát **amennyiben az adott termék tanácsot a felvásárlási ár bármilyen formában (garantált, minimál, stb.) történő meghatározására és meghirdetésére semmilyen jogszabály, miniszteri utasítás nem jogosítja fel,** akkor a termék tanács ezen magatartásának jogszerűsége mind a hazai, mind az uniós versenyjog rendelkezései alapján vizsgálható, és akár jogsértőnek is minősíthető. Ugyanez igaz azokra a termelőkre is, amelyek bármilyen módon megállapodnak a termék tanáccsal ezen feltételek alkalmazásában.

12. Miért nem nyújt védelmet a versenyjog a nagyméretű kiskereskedelmi láncokkal szemben?

Magyarországon az élelmiszer kiskereskedelmi piac – a koncentrációs folyamat ellenére – versenypiaci szerkezetű, de legalábbis több szereplős. Eddig egyetlen vállalatnak sem ala-

kult ki domináns, erőfölényes piaci helyzete. Ha a kiskereskedelmi piacon a versenytörvény definíciója szerinti erőfölény fennállása nem igazolható, akkor az erőfölénnyel történő visszaélés megvalósíthatósága fogalmilag kizárt. A magyar versenytörvény erőfölény definíciója megegyezik az EU jogában használt fogalommal, azzal harmonizál.

A nagyméretű kiskereskedelmi láncok bizonyos magatartásai ellen Magyarországon a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (kereskedelmi törvény) nyújt olyan többletvédelmet, amely alapján a GVH-nak eljárási lehetősége van. E törvény alapján célszerű a GVH-hoz a jogsértés megállapíthatóságát megalapozó tényeket bejelenteni.

13. Hová érdemes fordulnia a kiskereskedelmi láncba élelmiszert beszállítónak, ha sérelem éri?

Amennyiben nagyméretű kiskereskedelmi vállalatról van szó, akkor választani lehet a GVH és a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MgSzH) között, mert a kereskedelmi törvény rendelkezéseit sértő magatartás esetén a GVH járhat el, ellenben a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek vonatkozásában a beszállítókkal szemben alkalmazott tisztességtelen forgalmazói magatartás tilalmáról szóló 2009. évi XCV. törvény (termékpálya törvény) esetén az MgSzH az eljáró hatóság.

Amennyiben az érintett kiskereskedelmi vállalat forgalma 100 milliárd forint alatti, akkor az MgSzH-hoz érdemes fordulni, mert olyankor a kereskedelmi törvény jelentős piaci erővel való visszaélésre vonatkozó rendelkezéseit nem lehet alkalmazni. Ha a fenti esetben a panasz vagy bejelentés esetleg a GVH-hoz kerülne mégis benyújtásra, akkor azt a GVH haladéktalanul átteszi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szerv részére.

Ha mindkét hatósághoz fordult és a GVH eljárást indít, akkor az MgSzH-nak meg kell várnia a GVH eljárásának végét. Ha a GVH elmarasztal, vagy kötelezettségvállalást fogad el, akkor az MgSzH nem folytatja tovább az eljárást. Ha a kereskedelmi törvény alapján a GVH nem állapít meg jogsértést, vagy nem kerül sor kötelezettségvállalásra, akkor az MgSzH a termékpálya törvény alapján folytathatja az eljárást.

14. Miért nem nyújt védelmet a versenyhatóság a versenytorzító állami beavatkozások ellen?

A piaci viszonyokra ható állami intézkedésekre – akár jogszabályokban, akár állami támogatási vagy más egyedi hatósági döntésekben öltenek testet – a versenyjog hatálya nem terjed ki. A versenyjog csak a vállalkozások piaci viselkedését, magatartását szabályozza.

A GVH egyes, a verseny szabadságát sértő közigazgatási hatósági döntéseket a bíróság előtt megtámadhat.

A magyar jogrendszerben az állami vagy önkormányzati támogatásokról szóló döntések

ugyanakkor nem minősülnek közigazgatási döntésnek, így azok ellen jogi úton a GVH nem léphet fel. A vállalatoknak nyújtott támogatások esetleges Európai Unió jogát sértő voltát az Állami Támogatásokat Vizsgáló Iroda, illetve az Európai Bizottság ellenőrizheti.

A GVH-nak nincs joga a jogszabályokat felülmérlegelni. A jogalkotási tevékenység alkotmánybírói kontroll alatt áll.

Az uniós szabályokat sértő hazai jogszabályokat az Európai Bizottság is megtámadhatja az Európai Bíróság előtt.

Ha a témában kérdése merülne fel, azt az
agrar@gvh.hu
e-mail címen juttassa el nekünk.

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL